

יציאות השבת פרק ראשון שבת

עין משפט נר מצוה

15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

התם לא שכיחא שכרות. וא"ת דכריש פ' צמרל דתענית (דף כו):
והו' אמרינן שכיחא ומוסף דלג ויזמנא לא שכיחא שכרות לא
גורנין מנחה ועיילה דשכיחא שכרות חיישינן אלמלא גם בזמנא שכיח
שכרות וי"ל דהתם לענין נשיאת כפיס שאני דאפילו לא שיהא אלא
דכריש פ' אסור לישא את כפיסו:

מדיחותא מימריה

התם לא שכיחא שכרות הכא שכיחא שכרות
א"נ בזמנא כיון דקביעא לה זימנא מירדת
ולא אתי למפשע ערבית כיון דכולא ליליא
זמן ערבית לא מירדת ואתי למפשע מתקריף
לה רב ששת מירחותא למישר המימריה ועוד
ליקו הכי וליצלי *משום שניא* י' הובן לקראת
אלהדך ישראל ר' רבא בר בר חונא דרמי פוזמקי
ומצלי אמר הובן לקראת וגו' רבא גלימיה
דופכר ידיה ומצלי אמר כעבדא קמיה מריה
אמר רב אשי חוינא ליה לרב כהנא כי איכא
צערא בעלמא שדי גלימיה ופכר ידיה ומצלי
אמר כעבדא קמי מריה כי איכא שלמא
לביש ומתכסי הומתעמף ומצלי אמר הובן
לקראת אלהדך ישראל רבא חוייה לרב המנונא
דקא מאריך בצלותיה אמר *מניחין חיי עולם
ועוסקים בחיי שעה והוא סבר זמן תפלה
לחוד וזמן תורה לחוד ר' ירמיה הוה יתיב
קמיה דר' זירא והוה עסקי בשמעתא גנה
לצלויי והוה קא מסרהב ר' ירמיה קרי עליה
ר' זירא *מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו
תועבה מאימתי התחלת דין רב ירמיה ורבי

יונה חד אמר משיתעמפו הדיינין וחד אמר משיפתחו בעלי דינים ולא פליגי
הא דעסקי ואתו בדינא הא דלא עסקי ואתו בדינא רב אמי ורב אסי הוו יתיבי
וגרסי ביני עמודי וכל שעתא ושעתא הוו טפחי אעיברא דדשא ואמרי אי איכא
דאית ליה דינא ליעול וליתי רב חסדא ורבה בר רב חונא הוו יתבי בדינא כולי
יומא הוה קא חליש לבייהו תנא להו רב חייא בר רב מדפתי *ויעמוד העם על
משה מן הבקר עד הערב וכי תעלה על דעתך שמשעה יושב ודן כל היום
כולו תורתו מת' נעשית אלא לומר לך *כל דין שדן דין אמת לאמיתו אפילו
שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה
בראשית כתיב הכא ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב וכתיב התם
*ויהי ערב והיה בקר יום אחד ועד מת' יושבין בדין אמר רב ששת עד זמן
סעודה אמר רב חמא מאי קרא דכתיב *אי לך ארץ שמלכך נער ושרך בבקר
יאכלו אשרך ארץ שמלכך בן חורים ושרך בעת יאכלו בגבורה ולא בשתי
בגבורה של תורה ולא בשתייה של יין *תנו רבנן שעה ראשונה מאכל לודים
שניה מאכל לסטים שלישית מאכל יורשין רביעית מאכל פועלים חמישית
מאכל כל אדם איני והאמר רב פפא רביעית זמן סעודה לכל אדם אלא
כוורק אבן לחמת אמר אביי *לא אמרן אלא דלא טעים מידי בצפרא אבל
טעים מידי בצפרא לית לן בה אמר רב אדא בר אהבה מתפלל אדם תפלתו
בבית המרחץ מיתיבי *הנכנס לבית המרחץ מקום שב"א עומדין לבושין
יש שם מקרא ותפלה ואין צריך לומר שאילת שלום ומניח תפילין
ואין צריך לומר שאינו חולץ מקום שבני אדם עומדים *ערומים ולבושין יש
שם שאילת שלום ואין שם מקרא ותפלה ואינו חולץ תפילין ואינו מניח
לכתחלה מקום שבני אדם עומדין ערומים אין שם שאילת שלום ואין
צריך לומר מקרא ותפלה וחולץ תפילין ואין צריך לומר שאינו מניח כי
קאמר רב אדא בר אהבה במרחץ שאין בו אדם *והא אמר רבי יוסי בר
חנינא *מרחץ שאמרו אע"פ שאין בו אדם בית הכסא שאמרו אע"פ שאין
בו צואה אלא כי קאמר רב אדא *בחדתו והא מבטיא בעא ליה רבינא *הומינא
או אין זימנא ולא איפשטיא ליה לאו הוא הדין למרחץ לא דילמא
שאני

לא שכיחא שכרות. אין דרך להשתכר מצע"י לפיכך גומר ותפלל אצל
גליה עשוי להשתכר כסעודתך: הוה לקראת אלוהיך. התנאה
לפניו: רמי פוזמקי. נותן אנפילאוח חשובים צרגליו ובלע"ו
פאללו"ס: שדי גלימא. משליך אדרתו מעליו שלא יראה כחשוב:
ופכר ידיה. חובק ידיו בצלצעותיו
מל"ר בע"ו כולקס המנענע מאימתי
רבו: חיי עולם. תורה. תפלה
זורך חיי שעה היא לרפואה לשלום
ולמונות: גנה. אחר: מסרהב
ממנה לעמוד: דיינין ממעטפין
בנתינן כשפותחין בדין מאימתי
שכיחא ושלא יפנו ראשן לכאן ולכאן
ומהלא דעמן מיושבת עליהם: עסקי
ואסו. בדין אחר וכבר מעוטפים הן
וכנגמרא אותו דין צא לפנייה דין
אחר סמוך למנחה הויה התחלתן
משפתחו בעלי הדין בטענות דהלא
ליכא למימר משיתעטפו: עמודי.
שעליית בית המדרש נשען עליהם:
חליש לבייהו. מנטערין שאל עסקו
אותו היום צמורה: טנא לכו חייא
בר רב. שגדול שכר הדיינים ולא
ינטערו. ול"נ דאין זה [משמעות] לשון
לבייהו אלא לשון חלש דעמיהו ולשון
חלש לבייהו לשון תענית הוא"י שלא
סעדו כל היום. טנא לכו חייא בר רב
שאין רכיון לישב ולדון כל היום
אלא מנתק היום ומש שאלמ מן הבקר
עד הערב מדרש הוא שחשוב הדבר
כמעשה צראשית שנאמר זו ערב
וזוקר: שמלכך. דיינן שהדיין קרוי
מלך שנאמר מלך במשפט ועימיד מלך
משלי כט): לודים. אומה שקורין
קלניני"ש ואוכלי אדם הן אומה רעבתנית:
מאלל יורשים. יורשי הון רב שלא
טרחו זו ואין עסקים ודואגין לשוט
אחרי מוונות ולעסוק במלאכה:
כוורק אבן לחמס. קשה לגוף. ולי
נראה לא קשה ולא יפה: מרחלאוח
שלהן ג' חדרים היו לו פנימי להזיע
ולהשתקף אמצעי שיועד לתוכו מן
המרחץ ולבוש חלוקה יוולל לחיטון
וגומר לביישו ומש שעה מייגעת
המרחץ: עומדים ערומים. פנימי:
מקרא. ק"ש: ערומים ונצושים.
אמצעי שיואל צו ערום וממהר ללכות
את עצמו ויואל לחיטון: וחולץ ספילין.
מנאשו ואין צ"ל שאס אחוזן בידו
בתיק שלהן שאינו מניח. והא דתני
ואין צ"ל כו' אידי דבעי למייתי
מזיעתא ואינו מניח ואינו חולץ
שאמצעי לא כמרחץ גמור הוא ומקלט
תורת מרחץ עליו הלכך היו בראשו
אין צריך לחלוץ היה אחוזן אסור
לחניטן שם בראשו אלא יואל לחיטון
ומניח: אש על פי שאין צו זואה.
שפינויה משם. צנדימ. שלא רתך
צו אדם מעולם אלא שהומינו לך:
שאני

התם לא שכיחא שכרות הכא שכיחא שכרות
א"נ בזמנא כיון דקביעא לה זימנא מירדת
ולא אתי למפשע ערבית כיון דכולא ליליא
זמן ערבית לא מירדת ואתי למפשע מתקריף
לה רב ששת מירחותא למישר המימריה ועוד
ליקו הכי וליצלי *משום שניא* י' הובן לקראת
אלהדך ישראל ר' רבא בר בר חונא דרמי פוזמקי
ומצלי אמר הובן לקראת וגו' רבא גלימיה
דופכר ידיה ומצלי אמר כעבדא קמיה מריה
אמר רב אשי חוינא ליה לרב כהנא כי איכא
צערא בעלמא שדי גלימיה ופכר ידיה ומצלי
אמר כעבדא קמי מריה כי איכא שלמא
לביש ומתכסי הומתעמף ומצלי אמר הובן
לקראת אלהדך ישראל רבא חוייה לרב המנונא
דקא מאריך בצלותיה אמר *מניחין חיי עולם
ועוסקים בחיי שעה והוא סבר זמן תפלה
לחוד וזמן תורה לחוד ר' ירמיה הוה יתיב
קמיה דר' זירא והוה עסקי בשמעתא גנה
לצלויי והוה קא מסרהב ר' ירמיה קרי עליה
ר' זירא *מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו
תועבה מאימתי התחלת דין רב ירמיה ורבי

יונה חד אמר משיתעמפו הדיינין וחד אמר משיפתחו בעלי דינים ולא פליגי
הא דעסקי ואתו בדינא הא דלא עסקי ואתו בדינא רב אמי ורב אסי הוו יתיבי
וגרסי ביני עמודי וכל שעתא ושעתא הוו טפחי אעיברא דדשא ואמרי אי איכא
דאית ליה דינא ליעול וליתי רב חסדא ורבה בר רב חונא הוו יתבי בדינא כולי
יומא הוה קא חליש לבייהו תנא להו רב חייא בר רב מדפתי *ויעמוד העם על
משה מן הבקר עד הערב וכי תעלה על דעתך שמשעה יושב ודן כל היום
כולו תורתו מת' נעשית אלא לומר לך *כל דין שדן דין אמת לאמיתו אפילו
שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה
בראשית כתיב הכא ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב וכתיב התם
*ויהי ערב והיה בקר יום אחד ועד מת' יושבין בדין אמר רב ששת עד זמן
סעודה אמר רב חמא מאי קרא דכתיב *אי לך ארץ שמלכך נער ושרך בבקר
יאכלו אשרך ארץ שמלכך בן חורים ושרך בעת יאכלו בגבורה ולא בשתי
בגבורה של תורה ולא בשתייה של יין *תנו רבנן שעה ראשונה מאכל לודים
שניה מאכל לסטים שלישית מאכל יורשין רביעית מאכל פועלים חמישית
מאכל כל אדם איני והאמר רב פפא רביעית זמן סעודה לכל אדם אלא
כוורק אבן לחמת אמר אביי *לא אמרן אלא דלא טעים מידי בצפרא אבל
טעים מידי בצפרא לית לן בה אמר רב אדא בר אהבה מתפלל אדם תפלתו
בבית המרחץ מיתיבי *הנכנס לבית המרחץ מקום שב"א עומדין לבושין
יש שם מקרא ותפלה ואין צריך לומר שאילת שלום ומניח תפילין
ואין צריך לומר שאינו חולץ מקום שבני אדם עומדים *ערומים ולבושין יש
שם שאילת שלום ואין שם מקרא ותפלה ואינו חולץ תפילין ואינו מניח
לכתחלה מקום שבני אדם עומדין ערומים אין שם שאילת שלום ואין
צריך לומר מקרא ותפלה וחולץ תפילין ואין צריך לומר שאינו מניח כי
קאמר רב אדא בר אהבה במרחץ שאין בו אדם *והא אמר רבי יוסי בר
חנינא *מרחץ שאמרו אע"פ שאין בו אדם בית הכסא שאמרו אע"פ שאין
בו צואה אלא כי קאמר רב אדא *בחדתו והא מבטיא בעא ליה רבינא *הומינא
או אין זימנא ולא איפשטיא ליה לאו הוא הדין למרחץ לא דילמא
שאני

(א) י"ב רבא (ב) ולקמן לג:
כילה טו: תענית כ"א:
(ג) מסיקו"ט ז' מגילה כ"ג:
(ד) פסחים כ"ג ע"ג, ט' (ה) זמנן
מתן לן שיהא ספי חולק
למכו אכן שיתחלה לן אלא
מעלה ולא מוריד טובו והיה
שיתחלה לן עליה והיה
המ"א סי קטו וק"ג,
(ו) מוספתא ברכות פ"ב (קמן)
ק"ג פ"ו מד: זבחים קכ:
קידושין לג, (ז) מס ד"ה פ"י
ע"ש ז"ע, (ח) ברכות כ"ו:
ע"ש, ט' (ט) מנחות ז, (י) וגי'
ברכות כ: פ"ג (כ) נ"ג דף
מ"ט, כ

תורה אור השלם

1 לכן בה אעשה לך
שקראל עקב כי זאת
אעשה לך הובן לקראת
אלהדך ישראל:
עמוד ד"ב
2 מסיר אזנו משמוע תורה
גם תפלתו תועבה:
משלי כח ט
3 ויהי מקראתן וישב משה
לשפט את הקים ויעמד
הקם על משה מן הבקר עד
הערב:
שמות י"ג י
4 ויקרא אליהם לאור יום
ולחשף קרא לקלח ויהי
ערב ויהי בקר יום אחד:
בראשית א א
5 אי לך ארץ שמלכך נער
ושרך בבקר ושרך בן
חורים ושרך בעת יאכלו
בגבורה ולא בשתי:
קהלת י טו-י

גלוין הש"ס

גמ' לביש ומתכסי. עי'
ברכות ל ע"ג: תוס' ד"ה
מירחותא וכו' ולי"ה ובעני
קושיא ויהי וכו' ובעני
זו פסחים ע"ג ע"א
וכמו שכתב המהרש"א שם
ובמנחות ל"ה ע"ג מדי'
התם אינו דלפסיק וצמחין ו
ע"א מדי' ללמל. וברמב"ן
ע"ג ד"ב' מנתלמות דיה'
פ"ד כו' אלא אמר רבינא:
ד"ה דין אמת וכו' לאפקי
דין מרומה. עי' מגילה ט"ו
ע"ג מדי' עי' ור"ב ט'
ע"ג:

לעוי רש"י

קאלצו"ס [קלצוני"ש].
ר"ב. נעל קל.
מצי"ר [מצי"ר].
לשלב אצבעות.
קלניני"ש [קלניליב"ש].
שם פורט.

מוסף רש"י

חיי שעה. עולם הזה (תורת
כ"א). גבורה של ששה ימים
ששוקק צננדוס ממלא
והסניע (קהלת י"ז). מאכל
לודים. לודים אפסטי
רעבתנים מן אלא שלחטון
ועונו כל הלילה וישם
שחית שעה לראשונה ואוכל
בשנים (פסחים י"ב). מאכל
יורשים. לאו
רעבתנות אלא האולי ולא
עמלו ל. (שם). לבית
המרחץ. בית ששני למחן
בזו ו' תוס' מן זה לפנים
מזה, פנימי לרמילה, חילון
שעומדים שם מלושין, צעני
שפוטין שם בגדיהן (וש"ס)
י"ב טו.

מוסף תוספות

א. שבעין דאפילו מי
שירושב מנכסים שאין לבו
רואה את הערובה. סי'
ה"ן. [ועי' מהר"ל וסו'
ללא ממחור וימי שמשאל
ה"ן]. ב. ואסור להתפלל
בלא תורה משום הובן.
סי' ה"ן. ג. ומידי מצוה
לאור משום הובן לקראת
אלהדך ישראל. מוס'
ה"ש. ד. טפי לדון. מוס'
ה"ש. ה. אלמא צריפי
חסדי מרינא. י"ל. מוס'
ה"ש. ו. אבל דין מומחה
ערף מוס' מתלמוד תורה.
מוס' ה"ש. ז. ראה
ברמב"ם הכי נקט. מוס'
ה"ש. ח. מגילה טו.

רבינו הנאל

ומאימתי התחלת דין, אי
הוה עסקי בדינא אחרינא
מישפתחו בעלי הדין
שפנותיהן, ואי לא
משיתעטפו הדיינין, עד מת'
וישבו בדין עד זמן סעודה.
ואסיקנא ארבע זמן סעודה
לכל הדין. כל שדן דין
אמת לאמתו עליו שעה
אחת מעלה עליו הכתוב
כאילו מייע במעשה
בראשית, כתיב ויהי ערב
ויהי בקר, והכא כתיב
וימרו המם על משה מן
הבקר עד הערב. פסיקא
עד שיתפלל אריב"ל כיון
שהגיע זמן תפלת המנחה